

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2458
 izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Vsaka mesečna prejemna
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasni po oglasnik / Oglas
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.400

Naš novi državni proračun

K proračunski razpravi v narodni skupščini

V naši narodni skupščini se vodi te dni razprava o državnem proračunu za proračunsko leto 1934-35. Proračunska razprava pomeni za vsak parlament višek sezone, saj se na njej ne obravnava samo suhe številke, marveč pridejo na vrsto vsi problemi notranje in zunanje politike, gospodarstva, socialnih nalog, prosvete, narodnega zdravstva, prometa, kmetijstva itd. Debate, ki se vodijo sedaj v Beogradu, nam odkrivajo tako vsa stališča in gledišča vladne večine in opozicije. Proračun sam, ki ga je bilo sestavilo finančno ministrstvo in je nato šel še skozi rešeta finančnega odbora narodne skupščine, je zasnovan na dejanskem stanju našega sedanjega gospodarskega življenja, na finančni moči našega naroda ter na potrebah javnosti. Gospodarski položaj nalaga državnim upravim kategorično upoštevanje posledic vseobče krize in s tem varčevanja. Če si zato ogledamo postanke tega »kriznega« proračuna, moramo že takoj ugotoviti, da je dejansko zelo nizek. Naša soseda Avstrija, ki je več ko za polovico manjša od Jugoslavije, ima proračun, ki je dvakrat večji ko naš. Sorazmerno so pa večji sploh vsi proračuni evropskih držav.

Da se je proračunski osmerek sestavil tako, kakor je bil predložen ta teden narodni skupščini v pretes, je posledica doslednega vztrajanja finančnega ministra in vlade na načelu, da se mora za vsako ceno ohraniti proračunska ravnovesje, to se pravi z drugimi besedami: aktivnost. Mimo tega je glavna skrb ohranitev dinarja na stabilizirani višini. Inflacija bi pomenila po mnjenju finančnega ministra in vlade za našo državo nepregledno katastrofo, ker bi bila v škodo večine prebivalstva, večine državljanov, v prvi vrsti pa kmečkega stanu, ki je stebel Jugoslavije. Teško bi prizadela mimo tega tudi vse male in srednje ljudi, ki so glavni lastniki vlog v naših denarnih zavodih. Te vloge znašajo sedaj okoli 13 milijard dinarjev. Treba je torej storiti vse, da se ohrani v notranjosti države kakor tudi v zunanem svetu absolutno zaupanje v našo valuto in v plačilno sposobnost države ter njenega celokupnega gospodarstva. Finančni minister g. dr. Gjorgjevič je v svojem ponedeljek podanem eks-pozitu posebno naglasil, da se je državni upravi posrečilo premagati vse največje nevarnosti gospodarske in finančne krize in upa zato, da se odslej dalje davčne dejavnosti ne bodo nikoli več zvišale, mar-

več celo znižale. Odstranile se bodo tedaj postopno zlasti vse tiste davščine, ki vzbujajo največ ugovorov.

Skoraj petdeset odstotkov vseh izdatkov države gre za vzdrževanje javne uprave, to se pravi za plače državnih uradnikov in nameščencev. Država mora na ta način preživljati okoli 330.000 svojih zaposlenecv in upokojenecv. Njihovi prejemki so bili znižani že trikrat, zato nadaljnjega znižanja ne bi več prenesli. Že sedaj plačuje naša država znatno nižje plače in mezde kakor jih plačujejo druge države. Z novimi amandmani se bodo zato znižali samo izredni dohodki malega števila državnih uradnikov in nameščencev, ki prejemajo poleg svojih plač tudi še specialne doklade, nagrade in honorarje. Za ogromno večino ti ukrepi sploh ne pridejo v poštev in malih sploh ne zadenejo. Da bo pa vlada mogla nastopati tudi napram svojim uslužbencem pravičnejše, je dobila pooblastilo, da odstrani iz uprave vse one, ki bi mogli živeti brez državnih dohodkov in spravi na njihova mesta one, ki so popolnoma na cesti. To so posebno inteligenti, absolventi visokih, srednjih in strokovnih šol. Že sedaj leži pri raznih ministrstvih 5187 prošelj akademikov in maturanfov, ki prosijo za kakršnokoli namestitve. Koliko pa je mladine, ki se na državo sploh še ni obrnila!

Glavni vir dohodkov za kritje proračuna so razne davščine. Te znašajo okoli 7 milijard dinarjev. Postavka se zdi na prvi pogled visoka, v resnici pa ni, kajti fakt je, da imamo mi v Jugoslaviji, izvemši Bolgarijo, najnižje davke med vsemi evropskimi državami. Naše davščine znašajo v celoti, torej upoštevajoč državne in samoupravne (banovinske in občinske), samo 567 dinarjev na osebo. Povsod drugod je ta postavka znatno višja! Pri odmeri dohodkov postopa državna finančna uprava skrajno oprezno in so predvideni le po dejanskem doprinosu v tekočem proračunskem letu, tako da ne more biti v tem oziru nobenih razočaranj. Prihranki, ki se bodo dosegli, se pa ne bodo uporabili za kritje proračuna, temveč izključno samo za zaposlitev nezaposlenih inteligentov. Vlada ne uganja nobene demagogije, ker ji to ni potrebno, zato pa odklanja tudi vsako demagogijo s strani kogarkoli. Zaveda se v polni meri svoje velike odgovornosti in je zato pripravljena tudi odgovarjati za vse, kar ukrene, zlasti še glede državnega gospodarstva.

Debata o vrnitvi Habsburžanov

TOČKE, DOLOČENE MED EDENOM IN MUSSOLINIJEV. FRANCIJA BO POSTAVLJENA PRED TEŽKO ODLOČITEV.

PARIZ, 1. marca. Posebni poročevalec »Matina« poroča, da je med Mussolinijem in Edenom dosežen sporazum o načrtu konvencije za razorožitev. Konvencija predstavlja kompromis med angleškimi in italijanskimi predlogi o razorožitvi. Načrt konvencije temelji na naslednjih osnovah: 1. status quo o oborožitvi Francije, 2. omejeno oboroževanje Nemčije, 3. prepoved bombardiranja mest iz zraka in 4. prepoved kemične vojne. V načrtu pa zaenkrat ni govora o kontroli oborožitve, proti čemer nastopata Anglija in Nemčija.

PARIZ, 1. marca. Radi vesti, ki so prispele iz Rima, izraža tisk stalno skrb, ker izgleda, da je v vprašanju razorožitve doseženo zblizanje med

Londonom, Berlinom in Rimom zaradi česar bo vsekakor otežkočeno stališče Francije. V tem smislu piše tudi »Matin« in naglašja, da so imela Edenova pogajanja v Rimu absolutno le in formativni značaj, kar dokazuje zlasti dejstvo, da se pogajanj ni udeležil vojni minister. St. Brice poroča v »Journalu« da se Franciji niti najmanj ne mudi spoznati novi načrt, do katerega je prišlo kot rezultat Edenovega potovanja. Francija bo morala biti pripravljena, da se znajde lepega dne pred novimi predlogi, ki so jih že osvojile Anglija, Italija in Nemčija, ali pa bo morala imeti toliko poguma, da bo odločno rekla »ne«, in če bo v tem primeru tudi obtožena, da je razbila razorožitveno konferenco.

Senzacija v proračunski debati

Višek debat na proračunskih sejah naše narodne skupščine — Oddaja gradnje železnic tuji tvrdki — Govori slovenskih in drugih poslancev

BEOGRAD, 1. marca. V nočni seji od torka na sredo so govorili štiri govorniki večine večinoma o novih davkih. Od ostalih se je precej razlikoval govor poslanca Mihajla Jevtiča (JNS), ki je bil proti redukciji materialnih izdatkov in je naglasil, da bi smel biti proračun še za dve milijardi večji, če bi se ta denar porabil za javna dela, kar bi koristilo pozitivno gospodarstvu in odpravi brezposelnosti. Govoril je tudi proti tujim podjetjem. Neposredno pa je zahteval na včerajšnji dopoldanski seji poslanec dr. Aleksič (JNS) še večje varčevanje. Zagrebški poslanec Ferdo Šega je zahteval večjo zadržanost interesov mest. Nadalje so govorili Salih, Baljić proti demagogiji opozicije. Ignat Stefanović o plačah uradnikov, ki se absolutno ne smejo več znižati in poslanec Milovan Lazarević, ki je kritiziral finančno politiko. Zavzemal se je za omejeno in kontrolirano inflacijo.

Senzacija včerajšnje debate pa je bil govor bivšega ministra Andrije Stanića, ki je odkril skupščini, kako je prometno ministrstvo oddalo francoski firmi Batignol gradnjo naših železnic v Srbiji in Južni Srbiji. Tvrdka gradi ali bo gradila štiri velike proge. Pogodba je v nasprotju z ustavo in zakoni, dasi je bila lani z amandmanom krita. Dokazoval je, da tuja tvrdka ne prinaša v državo tujega kapitala. Vse gradi z našimi plačili vnaprej in po

cenah, ki so nad normalo. Država izgubi na ta način brez potrebe okoli 800 milijonov dinarjev. Prometni minister dr. Radivojević na seji ni bil navzoč, dasi ga je govornik obvestil, da bo govoril o tej zadevi. Govorniku je odgovoril zaenkrat ministrski predsednik Uzunović, ki je obljubil, da bo vlada to zadevo temeljito preiskala, prej pa mora spregovoriti še prometni minister.

Govorili so nadalje slovenski poslanec Albin Koman proti rovarstvu raznih političnih gibanj, za znižanje gospodarskih bremen, za rešitev problema brezposelnosti, za načrtno gospodarstvo, izenačenje cen industrijskih in agrarnih produktov, za odpravo dvojnega zaslužkarstva itd. Po raznih drugih govorih je govoril nato slovenski poslanec Anton Cerer, razlagajoč potrebe slovenskega gospodarstva, zlasti izvoza lesa. Nadalje je razpravljajal o zunanji in notranji politiki, denarstvu itd. Popoldne so govorili po leg Cererja in drugih še Nedeljković, Antonijević, Farić in dr. Stane Rape. Rape se je dotaknil zlasti zadev slovenskega gospodarstva, izvoza, prisilnih prodaj, birokracije, obmejnih za dev (napram Italiji), delovanja (JNS) v Sloveniji, občinskih volitev itd. Zadnji je govoril na tej seji poslanec Živančević. Seja se je nadaljevala ponoči in debata traja dalje tudi na današnji seji.

Načela razorožitvenega sporazuma

V FRANCIJI SPOZNAVAJO, DA JE VRNITEV NEMOGOČA, KER JE PROTI INTERESOM MALE ANTANTE.

PARIZ, 1. marca. Vprašanje vrnitve Habsburžanov na prestol se smatra v tukajšnjih političnih krogih kot izzivanje male antante, ki bo vkljub vsemu v vsakem oziru lahko računala na pomoč Francije. V Podonavskih deželah bo nastal mir šele takrat, ko se bosta sporazumeli mala antanta in Italija, oboje ko bosta spravili ti dve sili v sklad svoj program. V zvezi s tem problemom piše radikalno glasilo »Oeuvre«, da ne obstoja sicer nobena pogodba, ki bi prepovedala vrnitev Habsburžanov v Avstrijo ali Madžarsko, vendar je potrebno, da ti dve državi na temelju izjave poslaniške konference in Poincaréjeve vlade iz leta 1921. priznata povratek Habsburžanov. V ostalem pa je zunanji minister Barthou prav tako proti restavraciji v Avstriji, kakor je proti priklonitvi Avstrije k Nemčiji. Zavezal se bo z vsemi

sredstvi za gospodarsko in politično neodvisnost Avstrije in za sedanje notranje stanje v Avstriji, če bo to potrebno z najmočnejšim gospodarskim pritiskom na vsako državo, ki bi ogrožala svobodo Avstrije in ne bo nikdar priznal sprememb političnega položaja v Avstriji mimo sedanjega stanja.

PARIZ, 1. marca. Današnji »Temps« se bavi obširno z obnovo monarhije Habsburžanov in pravi, da bi s tem bila Avstrija sicer obnovo, vendar brez pristanka zainteresiranih sil še ne bi bilo rešeno. Češkoslovaška se je izrekla odločno proti restavraciji, in sicer še posebno zato, ker bi se v tem primeru pričela nova revizionistična kampanja. List omenja tudi izjavo zunanjega ministra Barthouja, ki je nastopil proti vrnitvi Habsburžanov.

Časniški boj med Italijo in Nemčijo

RIM, 1. marca. Napetost med Italijo in Nemčijo zaradi avstrijskega vprašanja se kaže vedno poraznejše tudi v časniški polemiki obeh držav. Posebno brezobziren besedni boj bjele očieli italijanski dnevnik »Giornale d'Italia« z nemškimi narodnosocialističnim tiskom. List očita dnevniku »Völkischer Beobachter«, da kaže napram Mussolinijevim težnjam v Podonavju nerazumljivo nerazumevanje. Politika Italije v Podonavju je edina (seveda)! v interesu celokupne Evrope. Različna mnenja o rešitvi avstrijske-

ga vprašanja vsekakor ne bi mogla biti povod za tako spremembo nemške fronte, kot se opaža v nemškem tisku. Italijanski tisk zmerja nemške liste s histerično borbo. Obenem očita nemški politiki, da paktira s sovražniki Italije in podtika Italiji namene, ki jih nima.

KRONANJE PUJJA.

LONDON, 1. marca. Iz Hsinkinga poročajo, da je cesar Pui končal včeraj svoj post in molitve kot čiščenje pred današnjimi ceremonijami, ko bo stopil na prestol. Kot cesar države Man-Ču-Kuo bo dobil ime Kang-Te, kar pomeni mir in resnica.

Dnevne vesti

DOBRODELNI KONCERT 2. III. 1934 MARIBORSKA STOLNICA

Odlikovanje vzornega policijskega uradnika. Na predlog dvornega maršalta je bil za zasluge kraljevskega doma odlikovan s srebrno medaljo s krono III. reda policijski uradnik g. Drago Pišorn pri predstojništvu mariborske mestne policije. Takega odlikovanja ni prejel doslej pri nas še noben policijski uradnik in je g. Pišorn prvi. Odlikovancu naše iskrene čestitke!

Poroke. V zadnjem času so v Mariboru stopili pred oltar: Branko Stipančič, poročnik iz Petrinje in kontoristinja Marica Drugova od Sv. Danijela pri Prevaljah; France Denčar, monter in delavka Justina Špeličeva; Jurij Klupiš, zasebni uradnik in zasebnica Ana Dauberjeva iz Kapele; France Drogenik, delavec in Marija Rorškova, delavka od Sv. Florijana na Boču. Bilo srečno!

Iz gledališča. Zaradi pogreba Frana Tovornika, ki bo danes popoldne, je Narodno gledališče zaprto.

Iz Glasbene Matice. Predšla in vaja mešanega zbora je drevi, ker zaradi koncerta v petek odpade.

Mariborski proračun odobren. Predvčerajšnjim je odpotoval mariborski mestni župan g. dr. Lipold v Beograd, in je včeraj popoldne razpravljal z referenti finančnega ministrstva o letošnjem proračunu mestne občine mariborske. V zadevnem je obiskal tudi finančnega ministra, ki mu je sporočil, da je predloženi proračun v celoti potrjen.

Prvi znanilci pomladi. Na nekaterih prisojnih mestih, kjer je sneg že pred tedni skopnel, so se pojavile prve pomladanske cvetice. Upajmo, da jih ne bo zamoril nov mraz.

Beda je vedno večja. Siromaštvo mestnega prebivalstva se najbolj vidno zrcali pri mestnem socialno-političnem uradu. Dan za dnem podajajo kljuko tega urada reveži drug drugemu. Uradništvo, ki je tam zaposleno, ima zlasti v zimskem času dela čez glavo. Letos izvaja socialno-politični urad mestne občine mariborske, ki opravlja ob enem posle »Pomožne akcije«, zelo natančno pravilnik o podporanju pomoči potrebnih, tako, da je zloraba s strani delomržežov in takih, ki pomoči niso vredni ali potrebnih, popolnoma izključena. Podpora, bodisi kakršnokoli, dobe v prvi vrsti tisti, ki bivajo najmanj 3 leta na mestnem teritoriju. Socialno-politični urad pa deli podpore tudi drugim pomoči potrebnim, vendar na račun njihovih pristojnih občin. Pri javnih delih na račun »Pomožne akcije« je letos zaposlenih večje število delavcev, v prvi vrsti takih, ki so poročeni in imajo otroke. Prihajajo pa dan na dan tudi osebe, ki so pomoči potrebne, vendar pa jim ne morejo ustreči, ker ni na razpolago zadostnih sredstev. Lani je omenjeni urad izdal 2377 ubožnih spričeval. Od teh je bilo 907 potrjenih o premoženjskem stanju, ki se rabijo za tožbe, 586 potrjenih o siromaštvu, ki služijo kot priloga prošnjam za ustanove ali podpore in za oprostitev šolnine. Mestni reveži dobivajo na socialno-političnem uradu zdravniške pole za brezplačno zdravljenje pri mestnem fiziku. V ta namen je bilo lani izdanih 451 potrjenih, 307 potrjenih pa je izdal socialno-politični urad za oprostitev taks.

Profituberkulozna liga v Mariboru bo imela jutri, v petek 2. t. m. ob 20., svoj letošnji redni letni občni zbor v prostorih OUZD.

Spored dobrodelnega koncerta, ki bo jutri 2. marca 1934 zvečer v mariborski stolnici, je sledeč: J. S. Bach, Passacaglia in fuga v c-molu (orglje); dr. Fr. Kimovec, Oče naš (zbor); Jože Klemenčič, Majniška pesem Jezusu (zbor); St. Premrl, Hvalnice nebeške gospe (ženski zbori z orgljami); M. Tomo, Preludij in fuga v e-duru (orglje); Ant. Foerster, Z glasnim šumom s kora (zbor); Ant. Foerster, Očitovanje (zbor); J. S. Bach, Koralna predigra (orglje); M. Springer, Večer na Golgoti (tenor solo, cello solo in mešan zbor); Fr. Liszt, Blagovanje (bariton solo in zbor z orgljami). Koncert se bo začel točno ob 8. in ne bomo mogli čakati na zamudnike. Prosimo istočasno, da si kolikor mogoče vsi oskrbite vstopnice vnaprej, ker zvečer se bodo težko dobile in le v veži pred zakristijo, vhod od severne strani.

Predavanje o strupenih plinih. Sanitetni polkovnik g. dr. Milivoje Radulović bo predaval v dvorani Ljudske univerze o strupenih plinih, ki se uporabljajo v vojni. Predavanje bo v soboto 3. t. m. ob 18. uri za civilne oblasti, občinske odbore, organizacije za zaščito proti strupenim plinom ter za vse ostalo civilno prebivalstvo. Vstop je brezplačen. V nedeljo 4. t. m. pa bo isto predavanje v isti dvorani ob pol 10. uri za aktivne in rezervne častnike. Udeležba je za rezervne in aktivne častnike nujno obvezna. Mestno poveljstvo prosi prebivalstvo iz mesta in okolice, naj bi se v čim večjem številu udeležilo najavljene predavanja.

Nalezljive bolezni. V času od 1. do 7. februarja je obolelo v naši banovini za tifusom 10 oseb, za škrlatinko 27, za davico 136, za dušljivim kašljem 50, za šenom 20, za vnetjem priušesne slinovke 28, za otročično vročico 4, za otrpnem tnilnika 3, za grižo pa 1 oseba. Za nalezljivimi boleznimi sta umrli v omenjenem času samo 2 osebi.

Nezgod. Včeraj popoldne se je 52letni v Mariji Snežni stanujoči posestnik Ant. Nekrep pri sekaniu drevja hudo poškodoval v boku. Ponesrečenca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Za oprostitev povišane vozarske takse mestnih avtobusnih podjetij. Po novem zakonu o taksah se pobira od 26. februarja t. l. na vozovnice pri železnici in avtobusih povišana vozarska taksa v iznosu 5%, oziroma najmanj 50 para od vsake vozovnice. Novo povišanje pa je občutno zadelo mestna avtobusna podjetja, ki vzdržujejo promet v mestih brez dobička in deloma niti ne krijejo svojih režijskih stroškov. Da bi se mestna podjetja oprostila povišane vozarske takse, se je podala v Beograd deputacija županov jugoslovanskih mest, v kateri je tudi mariborski župan g. dr. Lipold, obiskala ministra dr. Kramerja in se z njim podala k finančnemu ministru, ki je obljubil upoštevati upravičeno zahtevo po oprostitvi povišane vozarske takse.

Tekmovanje narodnih noš. Na »Jadranski noči« se bo tekmovalo za 3 najlepše narodne noše, ki bodo ta večer zastopane na prireditvi. V ta namen se bodo prodajale glasovnice po 1 Din. Za dve nagradi določijo število glasovnic, za eno pa jurija. Dame v narodnih nošah naj oddajo takoj pri vходу listek s svojim imenom z navedbo noše oz. kraja, kjer se noša nosi. Izid glasovanja se bo razglasil po veliki pavzi. Pričetek zabave točno ob 8.30. Vstopnina 10 Din. Obleka promenadna. Priprave obetajo zagotoviti prireditvi, kjer bo gotovo vsak prišel na svoj račun, najlepši uspeh.

Propaganda za naš tujski promet. Mariborska Tujsko-prometna zveza je razposlala vsem mariborskim kavarnarjem, hotelirjem in lastnikom bioskopov po dva izvoda revije »Jugoslovanski turist« v okusno in razkošno opremljenih ovitkih. Omenjena revija služi propagandi lepote naše domovine in v zvezi s tem našega tujskega prometa. Po svoji vsebini in opremlitvi je tako zanimiva, da bodo gosti nedvomno z velikim veseljem segali po njej. Revija pa bo tudi mnogo pripomogla k razvoju našega turizma. Vse hvale vredna je zamisel in poštvalnost mariborske »Tujsko-prometne zveze«, ki se ne straši nobenih izdatkov za pospeševanje in napredek tujskega prometa in turizma v naših krajih. Revija bo zveza zamenjavala vsak mesec.

Slovensko obrtno društvo v Mariboru, odsek za davčne zadeve, je imelo v sredo posvetovanje o spremembah sedanjege davčnega sistema. Zaključilo se je po čakati, da pridejo pravilnik in pa tiskovine k temu zakonu. Društvo vabi svoje članstvo in ostalo obrtništvo, da se takoj javi v njegovi pisarni, kakor hitro bo društvo opozorilo, da se bodo davčne napovedi izdelovale. Pisarna ima vse pripomočke glede napovedi davkov, da ne bo potem pritožb, da se ni pravočasno pomagalo. K sedanjim izpolnitvi davčnih pol so nujno potrebni nasveti.

!!! Svengali!!! Danes 1. v Veliki kavarni.

Klub književnikov. Drevi ob 20. uri sestanek v Grajski kleti.

Godbeniki! Delavci in obrtniki, ki so večši godbe na pihala in godala, torej taki, ki so že nekaj let sodelovali pri kakem godbenem društvu in taki, ki so bili pri vojaški godbi, naj se prijavijo »Godbenemu društvu »Sloga« v Mariboru, Sodna ulica 9, pritličje. (Podružnica NSZ). Tam dobe vse podrobnejše informacije.

Iz sokolskega društva Matica Maribor. Društveni blagajnik je izročil inkasantu nabiralne pole za pobiranje članarine ter prosi članstvo, da svoje obveznosti napram društvu poravnata ter plača članarino po možnosti celoletno, kakor tudi vse eventuelne zaostanke. Inkasant ima pri sebi tudi prijavitnice za one, ki bi želeli na novo pristopiti k društvu. Zdravo!

Dramski odsek Sokola Maribor II., Pobrežje, se s polno paro pripravlja na veseloigro »Velika repatica«, burka v 3 dejanjih, katero bo vpriporil v nedeljo 4. marca v dvorani Renčelj na Pobrežju. Smeha bo več ko preveč od začetka do konca, zato naj nihče ne zamudi, da mu ne bo pozneje žal. Na svidenje.

Klub kolesarjev in motociklistov »Perun« v Mariboru javlja svojemu članstvu, da bo v nedeljo 4. marca ob 9. uri redni XIV. letni občni zbor v restavraciji Narodnega doma. Poziva se članstvo, da se v čim večjem številu udeleži tega zbora.

Zbor naših strelcev. Strelsko okrožje Maribor bo imelo v nedeljo 4. marca ob 9. uri dopolne v kavarni »Jadransko« svoj letošnji občni zbor. Na občni zbor so vabljeno vabljeni vsi strelci in prijatelji strelskega sporta. Posebej pa so še vabljeni slovenski lovci.

Kongres invalidov in zbor »Boja«. Organizacija invalidov in Združenje borcev Jugoslavije nameravata sklicati v nedeljo 11. marca v Mariboru kongres in zbor. Omenjenega dne bo vozil iz Ljubljane v Maribor poseben vlak in je udeležencem kongresa in zbora dovoljena znižana vožnja.

Glasbeno pevsko društvo poštnih in telegrafskih uslužbencev v Mariboru, priredi v nedeljo 4. marca ob 14. uri v prostorih Gambrinove dvorane svoj I. skupni letni občni zbor. Vabljeni so vsi člani ter prijatelji godbe in petja, da se udeležijo tega občnega zbora. Po občnem zboru bo družabni večer obeh društev z godbo in petjem.

Z ljubljanske univerze. V letošnjem zimskem semestru je bilo na naši univerzi 1945 slušateljev, in sicer 1939 rednih in 6 izrednih. Od teh je bilo 334 rednih slušateljic in 1 izredna; filozofska fakulteta je imela 470 rednih in 3 izredne slušateljice, od teh 219 rednih in 1 izredno slušateljico; juridična fakulteta je imela 602 redna slušatelja, od teh 53 rednih slušateljic; medicinska fakulteta je imela 218 rednih slušateljcev, od teh 44 rednih slušateljic; tehniška fakulteta pa je imela 483 rednih in 2 izredna slušatelja, od teh 18 rednih slušateljic; na teološki fakulteti je pa bilo 166 rednih in 1 izredni slušatelj.

Radio Ljubljana. Spored za petek 2. t. m. Ob 11: šolska ura; ob 90-letnici Jurčičevega rojstva; 12.15: ciganska glasba, plošče; 12.45: poročila; 13: čas, tamburaški zbori; 18: slovenska narodna pesem v samospeljih na ploščah; 18.30: alkohol in kriminaliteta; 19: Sokolstvo; 19.30: izleti za nedeljo; 20: orgelski koncert Pavla Rančigaja; 20.30: vokalni koncert Štefke Korenčanove; 21: ruska glasba, izvaja radio-orkester; 22: čas, poročila, radio-jazz.

Grajski kino. Od danes pa do vključno petka veliki vojni film »Galipoli«. Ta senzacionalen vefilm nam prikazuje resnične dogodke o boju Angležev za Dardanele. V soboto najnovejša vojaška humoreska »Vesela prijateljca«.

Kino Union. Do vključno četrtega Schubertov film »Pesmi mojega hrepenenja« z Marto Eggertovo. Pride veleopereta »Beneška noč« s Tinom Patierom.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzročata kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenje črevesa.

Narodno gledališče

REPERTOAR

Sobota, 3. marca ob 20. uri: »Gospodična«. Poslednjič. Globoko znižane cene od 15.— Din navzdol. Zadnjič.

Nedelja, 4. marca ob 15. uri: »Okence«. Globoko znižane cene od 15.— Din navzdol. Zadnjič. — Ob 20. uri »Štambulska roža«. Znižane cene.

Premiera »Natalije«, učinkovite drame ruskega klasika Turgenjeva bo v začetku prihodnjega tedna. »Gospodična«, izborna in svojevrstno Devalovo komedijo uprizore v soboto, 3. tm. poslednjič v sezoni. Globoko znižane cene od 15 Din navzdol.

»Štambulska roža«. Fallovo uspelo opereto, ki splošno ugaja, ponove v nedeljo, 4. tm. zvečer.

Kot naslednjo otroško premiero pripravljajo Golievo zabavno pravljico igrano v štirih slikah »Jurček«.

Gledališki abonenti se obveščajo, da bodo dobili predstavo »Vijolica z Montmartra«, čim bo dobila gđc. Druzovičeva zopet dopust. Ta teden pa je zaposlena v Zagrebu.

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolesti zlez, izpuščajih na koži, tvorih, uravnava »Franz Josefova« voda izborna tolivažno delovanje črevesa. Odlični moške zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro preneseo »Franz Josefovo« vodo. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dolгови naših gledališč znašajo skupno 16.24 milijonov Din, in sicer je dolžno zagrebško gledališče 8.5, beograjsko 5 in ljubljansko 2.74 milijonov Din.

Proizvodnja piva je v naši državi od 700.000 hl v letu 1932 padla na 230.000 hl v letu 1933.

Italija povišuje uvozno carino na drva. Italija namerava povišati carino na uvoz drv. Povišanje bi bilo devetkratno od sedanjih tarif. Novo povišanje bo stopilo prav verjetno v veljavo že prve dni marca, ko se prične sezona.

Službeni list banske uprave dravske banovine objavlja v letošnji 17. številki: Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o skupnem davku na poslovni promet in zakona o davku na neoženjene osebe ter davčni oprostivi oseb z devetimi in več otroki, zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah, zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarinah, zakon o izpremembah in dopolnitvah členov 29, 34, 40, 43, 56 in 166 carinskega zakona, objavo o razrešitvi dolžnosti člana banskega sveta za mesto Krško, odločbo o podaljšanju roka za zameno bankovcev stare izdaje, vzeti iz obtoka, odločbo o uporabi začasno vezanih dinarjev za izvoz blaga, odločbo o veljavnosti potrjenih o zavarovanju valute in razne objave iz »Službenega lista«.

V sili je skušal krasti. Pred dnevi se je priklatil v Maribor neki Hakija iz Bosne in skušal najti delo pri kakem obrtniku ali podjetniku v Mariboru. Slišal je, da v Mariboru ni tako hudo in da se delo še dobi. Toda na lastni koži se je moral mlad Bosanec prepričati, da je tudi v Mariboru velika brezposelnost in da vesti, ki krožijo o Mariboru po južnih krajih naše države, niso točne. Ko je bil že več dni brez pare v žepu, si je skušal pomagati na nepošten način. Pri belem dnevu se je pretekli ponedeljek lotil neke srambe v Rajčevi ulici in hotel s silo odtrgati ključavnico. Pri tem poslu ga je zasačil stražnik in ga odgnal na policijo. Jokaje je mladi aretiranec izpovedal pri zaslišanju svojo težko zgodbo. Izročen je bil sodišču, kjer bo imel hitano in streho.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 4.6 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 4.2 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 15.7 stopinjah 731.2, reduciran na ničlo pa 729.3; relativna vlaga 96; od včeraj na danes je padlo 4.5 mm padavin. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, ponekod padavine, temperatura pa bo padla.

Pomen Jadranskega morja za Jugoslavijo

II. Predavanje pri Sokolu na Tezmem

V soboto 24. februaria je predaval strokovni učitelj in tajnik oblastnega odbora Jadranske straže br. Pirc številnemu članstvu o temi: Pomen Jadranskega morja za Jugoslavijo.

Predavanje je imelo v prvi vrsti namen propagande za Jadransko stražo, ki ima tudi na Tezmem svoje poverjeništvu, katero vodi učitelj br. Luknar. V prvem delu predavanja je opisal predavatelj zgodovinske boje raznih narodov in držav za nadoblast na Jadranskem morju. Vse države in mogočni narodi so že nekaj spoznali prikladnost Jadranske obale za življenjsko potrebo in razvoj svojih držav. Naše slovanske države ob morju so propadle, ker ga niso znale dovoli ceniti in

varovati. Ker smo izgubili svoje morje, smo izgubili svojo samostojnost. Tujci so zavladali na koprem in na morju. Zgodovina naj bo naša najbolja učiteljica. V drugem delu predavanja nam je opisal predavatelj lepoto naše jadranske obale, ki ima najboljše pogoje in najlepšo privlačno silo, saj privabi vsako leto več tujcev v naša lepa obmorska mesta, kar je neprecenljive gospodarske vrednosti ne samo za one kraje temveč tudi za zaledje. Lepota naše jadranske obale in otokov ne zaostaja v ničemer za onimi drugih držav, treba je le, da znamo v prvi vrsti ceniti sami kar je našega. Končal je z besedami: Čuvajmo naše morje!

Predavatelj je žel za lepo predavanje najtoplejšo zahvalo in priznanje.

Težave naših prevoznikov

Buren potek občnega zbora Združenja prevoznikov obrtov

K naglemu razvoju današnje dobe je nedvomno mnogo pripomogel napredek tehnike. V tovarnah in delavnicah je izpodrinil delavca moderni stroj in to racionalizacijo opazamo na vseh področjih našega življenja. Novi čas ni prizanesel nikomur, tudi izvoščkom ali fižakerjem ne, ki so imeli še pred desetletji tako romantično življenje. Dobrodušnost izvoščkov je živela širom sveta. Toda minili so časi in z njimi je zatonila tudi njihova slava. Namesto pohlevnega kluseta in kočije brze danes po asfaltiranih ulicah in cestah udobna motorna vozila. Fižakerska obrt pa še ni popolnoma izumrla in zato bo prav gotovo zanimalo naše čitatelje, kako žive, kako se bore za svoj obstanek in kakšne težave jih tarejo.

Preteklo soboto zvečer je imelo mariborsko Združenje prevoznikov obrtov v mali dvorani Narodnega doma letošnji redni letni občni zbor, na katerega so prihiteli tudi delegati iz Murske Sobotice, Ptuj, Celja, Ruš in drugod. Predsednik združenja g. S i u g a je toplo pozdravil vse navzoče, posebej še zastopnika Zbornice za TOI, zadružnega nadzornika g. Založnika. V svojem poročilu je predsednik v stvarnih besedah orisal težkoče, s katerimi se mora danes boriti njihov stan. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Anton Krepek, pa se jasno zrcalijo vse težave. Društvena pisarna je imela v poslovnem letu mnogo posla. Razpošljala je razne okrožnice in izvršila več intervencij radi šušmarstva. Koncem poslovnega leta je štela 301 člana, ki se pa porazdele na posamezna mesta tako-le: Maribor 66, Celje 38, Ptuj 20, Ljutomer 7, Murska Sobota 19, Dolnja Lendava 10, Slovenjgradec 7, Prevalje 22, Šmarje pri Jelšah 12, Gornji Grad 9, Konjice 4, Celje okolica 31, Maribor levni breg 14, Maribor desni breg pa 29. Od teh je po stroki 179 avtoizvoščkov, 94 prevoznikov in samo 28 izvoščkov ali fižakerjev. Zaradi odobrenih novih pravil je združenje lani v avgustu sklicalo izredni občni zbor, na katerem je bila izvoljena nova uprava za dobo treh let s predsednikom g. Ivanom Slugo na čelu. Tudi so se osnovala poverjeništvu za Celje, Ptuj, Mursko Soboto, Prevalje, Dravograd in Rogoško Slatino. Po novih pravilih je bil razširjen delokrog in bi se bili morali včlaniti pri mariborskem združenju vsi avtoizvoščki, prevozniki in fižakerji. Večina njih pa se temu protivi in bo moralo združenje zaprositi zbornico za TOI za posredovanje. Ker je ta zahteva povzročila spor med združenjem in članstvom, ga motivira odbor združenja s tem, da se tam, kjer gre za denar, po navadi neha prijateljstvo.

Okrožni odbor obrtniških združenj v Mariboru je predpisal organizaciji za lanske leto članarino v iznosu 3300 Din, to je 10 Din za vsakega člana. Združenje pa v smislu obrtnega zakona kot pomožna trgovska obrt ne more biti včlanjeno pri okrožnem odboru obrtniških združenj in je to zahteva zavrnilo. Tudi je združenje zaprosilo merodajne oblasti naj izdajo lastnikom avtotaksov dovoljenja za nadaljnje obratovanje, čeprav niso poravnali vse lanske pridobnine. Toda odgovor

ra in rešitve ni bilo doslej še nobenega. Mestna občina mariborska je izdala v zadnjem času nekaterim obrtno pravico za prevoznništvo kljub temu, da se je združenje izjavilo proti izdaji, ker je v Mariboru število prevoznikov že itak več kot zadostno. Izposlovalo pa je svojim članom pri mestnem avtobusnem podjetju popust pri nakupu bencina, izdalo vsem soferjem in kočijažem nove legitimacije, vidirane od policijske oblasti, da se na ta način one mogočijo zlorabe in nepravilnosti, ki so bile predmet neprestanih pritožb.

Nekateri člani se ne zavedajo svojih dolžnosti in se najdejo v stanovskih vrstah taki, ki iz hudobije ali častihlepnosti nasprotujejo vodstvu organizacije in pri tem ne pomislijo, da ne dosežejo ničesar, marveč škodujejo samemu sebi in sočlanom, požrtvovalnim delavcem za procvit stanovske organizacije pa jemljejo veselje do dela. Z željo, naj bi bilo bodoče poslovno leto brez kakršnihkoli pretresljajev in naj bi bila med članstvom sloga in prijateljstvo, je tajnik zaključil svoje poročilo.

Blagajniško poročilo je podal g. Franc Nemeč. Dohodki združenja so znašali 51.232 Din, izdatki pa 42.305 Din. Društvena imovina je skupno precenjena na 39.000 Din. Po podanih poročilih se je razvila radi članarine tako burna debata, da je moral opozarjati navzoče na disciplino zastopnik zbornice za TOI g. Založnik, ki je zagrozil celo s prekinitvijo občnega zbora in z intervencijo stražnikov. Končno pa se je silno razburjenje toliko poleglo, da je bil sprejet sklep, da bodo plačevali avtoizvoščki 50 Din, prevozniki s korzi 20 Din, izvoščki pa 15 Din članarine na leto. Tudi je bil sprejet še proračun dohodkov in izdatkov, ki so v enaki meri predvideni na 31.000 Din, nakar je predsednik zaključil viharopotekli občni zbor.

Arkadij Averčenko:

Protector umetnosti

»Gospod guverner, gospod nadstražmešter je tu!«

»Naj pride noter! Gospod nadstražmešter, dobil sem nalog, da poizvem, kdo se med prebivalstvom ukvarja s poezijo, slikarstvom, glasbo in klimatologijo. Zapovem vam, da v štiri in dvajsetih urah zberete podatke, zaslišite sumljivce in mi potem o vsem poročate. Ali ste razumeli?«

»Da, gospod gubernator! Bodite mirni, niti eden nam ne uide.«

»Gospod nadstražmešter, okrožni policijski načelnik so zunaj in čakajo vaših povelj.«

Nadstražmešter je stopil ven, sprejel raport in rekel potem s strogo službenim glasom:

»Policijski oddelek je zvedel, da se neki individui udeležujejo z muziko, petjem, poezijo, slikarstvom, klimatologijo, ali kakor se že pravi tej stvari. Te osebe mi neutegoma zaslišite in sicer po vaših

orožnikih. O uspehu zaslišanja naj poročajo semkaj.«

Okrožni policijski nadzornik je nagovoril orožnike: »Orožniki, oblasti so zvedele, da se posamezniki v naših odsekih nespodobno vedejo, da se ukvarjajo s petjem, muziko, slikarstvom, klimatologijo in bogve s čim. Krivce je treba poloviti. Brez pardona. Odstopite!«

»Ali si ti Ivan Kolosov?«

»Da, gospod orožnik.«

»Igraš na harmoniko?«

»Da, v svojo zabavo...«

»Jaz ti pokažem zabavo!«

»Gospod orožnik, mar se ne sme igrati na harmoniko?«

»Pokažemo ti, sme ali ne! Tepec! Ali se baviš s klimatologijo?«

»Ali, kaj še, gospod orožnik, saj sem vendar oženjen.«

»Molči. Ali poješ?«

»Jaz ne, pač pa Semen Krivoj!«

»Tako, in zdaj v luknjo s teboj, tam ostaneš, dokler ne poveš imen svojih sokrivcev!«

Našim naročnikom in čitateljem!

V soboto 3. t. m. pričnemo objavljati v »VEČERNIKU« že napovedani izvorni roman

„Semisiris“

delo MARIJA SKALANA, avtorja romana »Oceanopolis«.

Roman opisuje življenje na pravilni celini Atlantidi pred in ob potopitvi, torej dogodke pred tisočletji, v prazgodovini človeštva. Kdor se ni naročen na »VEČERNIK«, ki stane le 10 Din na mesec, naj to stori takoj!

Sokolstvo

Zbor društvenih načelnikov Sokolskega okrožja Maribor desni breg. V nedeljo 25. februarja so se sešli v Studencih načelniki(ce) Sokolskega okrožja Maribor desni breg in obravnavali prireditve in delo v okrožju v lanskem letu in načrt dela za l. 1934. Iz poročila načelnika br. Ferša posnemamo: Okrožje se je lani v častnem številu udeležilo župnega zleta v Ljutomeru in pokrajinskega zleta v Ljubljani, kjer je dalo samo skoro polovico udeležencev cele župe. Namesto okrožnega zleta se je izvedel tajni pešizlet na Pohorje, ki je dobro uspel, dasi bi posamezna društva lahko prispevala z boljšo udeležbo. Okrožje je izvedlo tekme v odbojki in smuku, udeležilo se je tudi ptujskih svečanosti. Več pažnje pa bo treba posvetiti mladinskim prireditvam okrožja. V letu 1934 bo okrožni zlet na Pobrežju (Sokolsko društvo Maribor II) in sicer 24. junija. Izvedle se bodo tekme dece, dalje tekme v igrah in smuku. V bodoče je za vsak društven nastop treba brezpogojno predhodnega dovoljenja okrožnega načelstva. V društvene nastope treba uvesti več reda. Pri politvah je bilo izvoljeno staro načelstvo: načelnik br. Ferš, namestnik br. Ledinek, načelnica s. Rožkarjeva, namestnica s. Kosova, V okrožni T. O. so bili izvoljeni: vodnika dece: br. Kert in s. Ička, vodnika naraščaja: br. Petrovič in s. Primčeva, referenti za igre, lahkoatletiko, smuk in čete pa bratje Hočevar, Ban, Dogenik in Stopar.

Tekme naraščaja M. S. Ž. Mariborska Sokolska župa priredi orodne in idejne tekme naraščaja dne 8. aprila v Mariboru. Tekmovalo se bo v dveh oddelkih in s posamezniki za prvenstvo. Moški naraščaj tekmuje na drogu, bradlji, krogih, konju (ali prosti preskoki čez telovadca), v prostih vajah in ideji, ženski naraščaj pa na krogih, bradlji, gredi, v prostih vajah in ideji. Vrsta mora imeti 6—8 tekmovalcev, lahko pa tekmujejo tudi posamezniki. Tekmovalci za prvenstvo morajo tekmovali tudi v višjem oddelku v vrsti. Prvak vrst v višjem oddelku prejme predhodno darilo — župni prapor. Vrste in

posamezniki, ki dosežejo 75—85% točk, dobe male, več od 85% točk pa velike diplome. Posameznik lahko doseže 70, vrsta pa 430 točk. Dolžnost je vsakega društva, ki ima naraščaj, da pošlje na tekmo vrsto ali vsaj posameznika, saj so vaje v nižjem oddelku zelo lahke. Popoldan po tekmah pa bo naraščaju prirejen zabavni popoldan, katerega program bo izpolnil naraščaj sam.

Izdatki za našo državno upravo. Iz poročila finančnega odbora narodne skupščine posnemamo, da so predvideni izdatki za državno upravo na 6.9 milijarde in za državna podjetja na 3.2 milijarde, skupno torej na 10.1 milijarde dinariev. Približno 50 odstotkov tega zneska je določenih za kritje osebnih izdatkov. Od 5 milijard je predvideno za aktivne uslužbence, vojaške in civilne 3.9 milijarde, za vpokojece 1 milijardo, za invalidske podpore pa 100 milijonov. Znesek 3.9 milijarde je predviden za prejemke 207.130 uslužbencev, zaposlenih v aktivni državni službi. Od teh odpade na vrhovno državno upravo 953 uslužbencev, na prosvetno ministrstvo 32.783, na pravosodno ministrstvo 10.524, na zunanje ministrstvo 538, na notranje ministrstvo 26.753, na finančno ministrstvo 13.916, na vojno ministrstvo 34.959, na ministrstvo za zgradbe 3.061, na kmetijsko ministrstvo 909, na ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja 1.875, na ministrstvo za telesno vzgojo 23, na prometno ministrstvo pa 778 uslužbencev. Skupno je zaposlenih v državni upravi 128.338 uslužbencev. Državna gospodarska podjetja pa imajo uslužbence, in sicer prosvetno ministrstvo 1.027, finančno 1.200, kmetijsko 507, trgovinsko 621, ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje 2.832, prometno ministrstvo v železniški službi 42.026, pri rečni plovbi 2.054, pri pošti 3.737, skupno 57.817, ministrstvo za gozdove in rudnike v gozdovih 2.928, v rudnikih 10.856, skupno 13.784. V celoti je v državnih gospodarskih podjetjih zaposlenih 78.792 uslužbencev. Največ uslužbencev imajo vojno, prometno in prosvetno ministrstvo, najmanj pa ministrstvo za telesno vzgojo naroda.

Zimovanje Byrdove ekspedicije.

Po vesteh iz Wellingtona je te dni po 13dnevni vožnji zrana ladja Byrdove ekspedicije »Jakob Ruppert« pristala v luki Chalmers, kjer bo prezimila zaradi nastopa vedno hujšega mraza. Vsi člani polarne Byrdove ekspedicije prezimujejo v glavnem taborišču na »Mali Ameriki«. Ko pa bo minil prvi val mraza, bo krenil parobrod »Jakob Ruppert« zopet na pot. Dotlej se bo ekspedicija pripravila za težavno potovanje v polarne kraje in bo proučila na zemljevidih vse možnosti.

Pri izpitu.

Profesor: Ta pacient ima krajši očesni živec in zato škili. Kaj bi storili v takem primeru, gospod kandidat? *

Dijak: Tudi jaz bi škilil, gospod profesor.

»Ali si ti Semen Krivoj?«

»Da, gospod župan!«

»Ali prepevaš na ulici?«

»Ne samo jaz, vsi fantje prepevajo. Preteklo nedeljo so peli na ulici Peter Krudiba, Toma Hrak, Jolinar Petrov, stric Mitja, stric Aleksej...«

»Orožnik, vse aretirajte, zaprite! Kje naj dobim zapor za toliko ljudi?« je vzkliknil župan nervozno.

Dva dni potem je prišlo v policijski oddelek poročilo: »V smislu okrožnice št. 134.567 so bile vse osebe, ki se bavijo s poezijo, umetnostjo, slikarstvom, klimatologijo zaslišane; priznale so svojo krivdo in so v tem trenutku pod ključem. Pričakujemo nadaljnjih navodil.«

Drugi Fouché je pokojno spal in sanjal, da mu Lafontaine čita svoje basni, da mu Molière pripoveduje o svoji najnovejši komediji... Med tem pa so ruski vaski Lafontaini in Molièreji sedeli za zaprtimi vrati. Tako so v Rusiji podpirali umetnost.

K O N E C.

Radivoj Rehar:

Poreklo Bolgarov, Srbov in Hrvatov

Da tisti, ki so dali najvzhodnejšim južnim Slovanom ime in prvo državno organizacijo, niso bili slovanskega porekla, temveč mongolski Bolgari, ve davno tudi širša javnost. Bolgari so prišli na Balkan teden, ko so bili Slovani tam že stalno in kompaktno naseljeni. Zaradi svoje močne vojaške organizacije in discipline so že takoj po prihodu zavladali nad ljudstvom, med katero so prišli. Uredili so ga v državo, dali mu voditelje in prve vladarje, s tem pa tudi svoje ime. Uganka za marsikoga bi bila samo, kako so mogli ti gospodarji tujega porekla izgubiti svoj jezik in sprejeti onega svojih podložnikov; zakaj se torej ni zgodilo narobe? Danes je razjasnjeno že tudi to vprašanje. Bolgari so bili res mongolske krvi, toda pred prihodom na Balkan so živeli delj časa ob reki Volgi na Ruskem (Vulgari — Bolgari), kjer so se najbrže jezikovno že precej poslovanili. Spričo tega so našli pri balkanskih Slovanih govornice, ki je bila njihovi mongolsko-slovanski mešanici vsaj bolj podobna in pristopna, kakor bi bila balkanskim Slovanom čista prvotna bolgarska mongolščina. Od te mešanice do popolnega jezikovnega poslovanja (in ne narobe, pomongolenja Slovanov) je bil potreben zato le še en sam korak, katerega so tudi napravili. Mongolski jezikovni elementi Bolgarov so se utopili najprej deloma v povolžki slovanščini, nato pa popolnoma v balkanski.

Brez posledic pa ta stopitev vendar ni bila. Te posledice zasledimo v slovanski bolgarščini še dandanes. Samo bolgarščina ima med vsemi slovanskimi jeziki spolnike, a jih — po mongolskem načinu, kakor n. pr. tudi madžarščina — stavi na konec samostalnika, ne predenj, kakor romanski in germanski jeziki (n. pr. mož-t, žena-ta, dete-to). Mimo tega ne pozna sklanjatve in ima še razne druge trdote in okornosti. Vse te posebnosti bolgarščine nam dokazujejo, da mongolski Bolgari niso sprejeli balkanske slovanske govornice popolnoma, marveč so tudi oni njej vsilili nekaj svojih mongolskih elementov. Oni pa so bili najbrže tudi tisti, ki so prinesli Bolgarom prve pristno ruske besede in besedne oblike, ki jih ostala dva južno-slovanska jezika (srbohrvaščina in slovenščina) ne poznata. Ostale ruske besede in oblike so si prilastili Bolgari ob času svojega narodnega in narodno-kulturnega preroda ob koncu osemnajstega ter v devetnajstem stoletju, ko niso stali samo pod ruskim versko-cerkvenim, marveč tudi kulturnim vplivom.

O Bolgarjih kot tistih, ki so dali vzhodnim južnim Slovanom svoje ime in organizacijo, vemo torej, da niso bili slovanskega, temveč mongolskega porekla. Antropološko so vidni še danes njihovi sledovi v bolgarski fiziognomiji. Manj znano, ali širši javnosti gotovo neznano, pa je drugo dejstvo, da tudi tisti, ki so dali Srbom in Hrvatom ime in politično organizacijo — niso bili slovanskega porekla! O nastanku imena »Srb« se je razpravljalo veliko, najbolj je pa razrešil to uganko naš slovenski antropolog in etnolog dr. Niko Zupanič, prvič v studiji »Srb

Plinija in Ptolomeja« (Zbornik radova posvečen Jovanu Cvijiću, str. 580-583, Beograd 1924.), drugič pa sedaj v »Etnologu« (knjiga V. in VI., str. 102-104).

Prvotni Srbi ne le niso bili Slovani, marveč tudi ne arijske krvi. Bili so kavkaški aborigeni, ki so pripadali alarodski (jafetiški) skupini jezikov in narodov. Prvotna oblika je bila »surbie«, kar pomeni »ljudje«, »ljudstvo«, »narod«. V pisanih virih se omenjajo Srbi prvič v prvem stoletju po Kr. v prvotni domovini ob Azovskem morju, in sicer že pod pravim imenom »Serbi«. Zaradi pritiska Hunov iz osrednje Azije so se kavkaško-alarodski Srbi pomaknili na zahod med Slovanne, nad katerimi so zavladali in se jezikovno z njimi zbližali. Druga selitev Srbov se je izvršila proti šestemu stoletju na severovzhod, v Polabje, kjer je ostal del njihovih prednikov v Lužiških Srbih, ostali del pa se je kmalu po naselitvi v Polabju pomaknil čez Karpate in Ogrsko na Balkan. Teh je bilo po precej podprti sodbi morda 20 do 30 tisoč, a so bili jezikovno že poslovanjeni. V novi domovini so zavladali nad tankajšnjimi Slovani, jim dali svoje ime, plemstvo in organizacijo, obenem tudi prvo državo. Jezik, ki so ga govorili ob prihodu na Balkan, je bil enak polabski slovanščini ali stari lužiški srbščini, na Balkanu pa so sprejeli jezik južnih Slovanov, kateremu so pa vtisnili tudi nekaj svojih elementov in posebnosti.

Znanstveno deloma še sporno pa je poreklo Hrvatov. Dr. Jože Rus je napisal o tem problemu že več razprav; izdal je knjigo, ki je vzbudila ostro polemiko, in sedaj najnovejšo razpravo v »Etnologu«

(knjiga V. in VI., str. 31-45). V tej najnovejši razpravi dokazuje naš znanstvenik, da so bili prvotni Hrvati gotskega, torej germanskega porekla. Prišli so najprej iz Skandinavije v ozemlje med Vislo in Odro, kjer so ustanovili svojo državo, ki se je dolgo upirala navalu Slovanov, se je pa naposled le vdala, vendar tako, da so se Slovani naselili med Hrvati, ki so še naprej ostali vladajoča kasta. Z neprestanim pritokom Slovanov so gotski Hrvati sprejeli slovanski jezik, ostali pa so vedno nad Slovani kot plemiči in vladarji. Njihovi potomci so dali vsem severnim Slovanom, posebno Poljakom, svoje plemstvo »žlahčiče« — »šlaho«, ustanovili so poljsko vladavino v Krakovu in odločilno sodelovali pri organizaciji prve češke države.

Z drugimi Slovani se je pa del poslovanjenih Hrvatov pomaknil tudi na jug, zlasti v Dalmacijo (en del tudi na Koroško, kjer se je razmeroma pozno pretopil v slovenskem življu), kjer je našel med Slovani zadnje ostanke dinarskih Gotov. Kakor drugi Poljakom, Čehom in Karantancem, je ustanovil ta del Hrvatov tudi dinarskim Slovanom lastno državo, a dal jim je povrh še svoje ime, dočim se je jezikovno popolnoma utopil.

Z vsemi temi zanimivimi odkritji dobiva novo verjetnost domneva, da so govorili prvotno vsi južni Slovani en in isti jezik, da so imeli skupno ime Sloveni (Slovenci) in da so jih imensko (in jezikovno) ločili šele pozneje prišli rasno tuji elementi.

inom n alle CM

Sport

Izredni občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze. Na predlog večine podzvez je upravni odbor JNS sklenil, da se skliče za 1. april t. l. izredni občni zbor JNS. O tem je Zveza izdala naslednjo službeno objavo: Ker so se pojavile nove okoliščine za tekmovanje za državno prvenstvo in v zvezi z željo večine podzvez, se sklicuje za 1. april t. l. ob 8. izredni občni zbor. Mesto, kjer bo občni zbor, bo naknadno sporočeno. Pričetek odigranja prvenstvenih tekem, ki je bila že objavljena, se odgodi do občnega zbora.

Vojaške tekme male antante. Meseca junija t. l. bodo v Bukarešti meddržavne vojaške tekme male antante. Tekmovale bodo vojaške ekipe Jugoslavije, Rumunije, Češkoslovaške in Poljske, in sicer v lahki atletiki, nogometu in plavanju.

Tekmovanje FISE zaključeno. Te dni se je letošnje tekmovanje FISE zaključilo s tekom na 50 km. Rezultati so bili: 1. Wiklund (Švedska) 4:6:43, 2. Englund (Š) 4:07:41, 3. Reenen (Finska) 4:08:05, 4. Haegblad (Š) 4:12:56, 5. in 6. brata Wickström (Š). Pri skakalnih tekmah so bili doseženi ti-le rezultati: 1. Johansen (Norveška) dvakrat po 59 m, 2. Hovde (N) 58 in 57 m, 3. Eriksson (Švedska) 46 in 57,5 m.

Vremensko poročilo 28. II. 1934. Mariborska koča in Pohorski dom: 7.h —1, oblačno, 60 cm srenja, smuka ugodna, sankališče uporabno. Ruška koča: 7.h —1, oblačno, 70 cm srenja, smuka dobra, sankališče uporabno. Klopni vrh: 7.h —2, oblačno, 90 cm srenja, smuka dobra. Pesek: 7.h —2, oblačno, 120 cm srenja, smuka dobra, skakalnica uporabna. Seniorjev dom: 7.h —2, zelo oblačno, 110 cm srenja, smuka dobra. Činžat nad Falo: 7.h —1, oblačno, 70 cm srenja. Sv. Lovrenc na Pohorju: 7.h —1, oblačno, 50 cm srenja, smuka dobra, sankališče in skakalnica uporabna. Ribnica na Pohorju: 7.h —1, oblačno, 65 cm srenja, smuka dobra. Rimski vrelec: 7.h —2, zelo oblačno, 20 cm srenja, smuka dobra.

Trpežen klobuk.

Klobuk: Le poglejte, tri leta ste nosili ta klobuk, pa je še vedno tako lep. Vidite, kako dobro blago imam.

Kupec: Da, da, ta klobuk je vzdržal mnogo; trikrat sem ga dal čistiti in enkrat obrniti, dvakrat sem ga pa zamenjal v kavarni.

Šestnajst let sovjetske rdeče armade

Organizacija sedanje ruske vojske

S posebnim dekretom je bila 23. febr. 1918. ustanovljena redna armada Sovjetske Rusije, ki se še danes ponosno naziva s tem imenom. Med kruto državljansko vojno je bila ta primitivna in slabo oborožena armada delavcev reorganizirana v enotno državno armado. Pod vodstvom Trockega in drugih strokovnjakov se je v teku časa tako izpopolnila, da se lahko, glede morale in tehnične opreme, prav mirno primerja katerikoli drugi armadi.

Z vojaškim zakonom iz l. 1923. je dobila rdeča armada pravico, da izbira med delujočim proletariatom, ki je pod splošno naborno dolžnostjo, svoje novince. Vojaška služba v rdeči armadi ni za sovjetskega proletarca težka dolžnost, temveč odlikovanje. Z zakonom so izločeni od službovanja v armadi vsi oni, ki pripadajo pridobitnim vrstam, kakor: trgovci, podjetniki, posestniki in podobno.

V rdeči armadi služi okrog 600.000 mož. Vendar se po teritorialnih oddelkih vežba vsako leto nad 2 milijona vojaških obvezancev. Vojaška obveznost traja od 16. do 40. leta; aktivna od 20. do 23. leta, dočim je obvezanec od 16. do 20. in od 23. do 40. leta postavljen ali v rezervi ali v teritorialno službo.

Prvotno je bilo službovanje v armadi zelo neenotno. Danes je določen službeni rok na 2 leti, izjemoma pri tehničnih in mornarskih oddelkih na 3 do 4 leta. Absolventi visokih šol imajo skrajšan rok enega leta.

Normalna služba v rdeči armadi je vezana na vsestransko pripravo. Priprave se vršijo na šolah od rane mladosti pa tja do visokih šol ter v posebnih tečajih prostovoljnih organizacij. Takšna priprava ima nalogo, da z vsemi močmi pripravlja doraščajoče v zavedne branilce države. Mladi možje, ki prihajajo s takšnimi pripravami v dobo svoje obvezne vojaške službe, so v splošnem že tako izvežbani, da se v armadi vadijo in izpopolnjujejo le v onem, kar jim šola iz tehničnih razlogov ni mogla nuditi.

Poveljujoči jezik v rdeči armadi je ruski. Vendar so v njej posamezni nacionalni oddelki, ki se poslužujejo svojega narodnega jezika. To so predvsem oni narodi, ki doslej niso poznali vojaške obveznosti, kakor kavkaški in srednjeazijski.

Poleg stalne rdeče armade ima Sovjetska Rusija še celo vrsto posebnih, dobro izvežbanih in oboroženih oddelkov. Tako

razne skupine državne politične uprave, kakor GPU, ki je nekako politično orožništvo, sestavljeno večinoma iz članov komunistične stranke; nadalje oddelki obmejne straže; oddelki čuvajev, ki so nameščeni po industrijskih krajih in čuvajo nad imovino; čete za spremstvo kaznjencev; oddelki, ki so stalno na razpolago upravnim organom itd. Vseh teh oboroženih mož v posebnih oddelkih je nad pol milijona.

Razen rdeče armade in omenjenih oddelkov obstoja v Sovjetski Rusiji še milica. Po zakonu je dolžan vsak delujoči občan, kakor delavec, kmet itd., ki ni bil sprejet v rdečo armado, da se vežba v orožju v svojem domačem kraju. V ta namen so določeni oddelki, ki jih vodijo vojniki rdeče armade. Vežbanje traja skupno 5 mesecev, kar pa je razdeljeno na dobo 4 let.

Prodaj

KOMPLETNA KUHINJSKA OPREMA

s posodo železna postelja, mizica z ogledalom, okrogla miza ter bosanska garnitura za verando na prodaj. Novak, Cankarjeva ul. 18. 803

PRODAM VEČ MIZIC
70x60 po nizki ceni. Stritarjeva ul. 6. 807

GLASOVIR,
dobro ohranjen, na prodaj. Vprašati M. Berdajs, Maribor. 762

DOBRI VINSKI SODI
1700, 1300, 800 litrov na prodaj. Liter 50 para. Naslov v upravi »Večernika«. 801

PAS K NARODNI NOŠI
na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 802

Razno

NAZANJAM
da sem preselil svojo mizarško delavnico iz Frankopanova 15 na Koroško cesto 39. Svojim cenjenim odjemalcem se še v nadalje priporoča Franc Pečnik, splošno mizarstvo, Koroška cesta 39. 808

PRALNE BANJE
v največji izbiri sodarstvo Sulcer, Vojašniška ul. 7. 798

Kupim

KUPIM DOBRO OHRANJENO
pripravo za izdelovanje sla-doleca. Naslov v upravi »Večernika«. 765

Sobo odda
BOLJŠEGA DELAVCA
sprejemem na stanovanje in hrano. Frankopanova ulica 15 dvorišče levo. 799

SOBO.
lepo opremljeno, s posebnim vzhodom, oddam takoj za Din 190.—. Magdalenska ulica 23, pritličje. 806

VABILO

na II. redni občni zbor »Splošnega vzajemnega podpornega in kreditnega društva« r. z. z. o. z. v Mariboru, ki bo v nedeljo, dne 4. marca 1934 ob 13. uri v mali dvorani Narodnega doma. Dnevni red običajen!

Istotam se vrši po tem občnem zboru

ustanovni občni zbor

»NAPREDNOSTI«, reg. pom. blagajne v Mariboru z običajnim dnevnim redom ter v smislu § 10 društvenih pravil volitev volilne komisije.

Člane prosimo za udeležbo!

800

Načelstvo.

ODDAM
malo sobico gospodu, ki je čez dan zaposlen. Vrbanova ulica 28/II. 804

OPREMLJENO SOBO
z dvema posteljama oddam. Aleksandrova c. 44/I. 737

OPREMLJENO SOBO
oddam eni ali dvema gospodinjicama. Kacijanerjeva ulica 10/II. vrata 15. 699

Pouk

NEMŠČINA!
v 6 mesecih! Inteligenčna metoda, siguren uspeh. Naslov v upravi. 805